

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

Jdque ex septem capitibus demonstramus. §. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

quam fieri debere: cumque fortiùs ceteris omnibus potuisset desumere ex Sixti IV. decreto; ne tamen cupidè contra iustitiam pugnasse videretur, recens illud atque nouum, & quod maximè erat in promptu, siluit. quia videlicet intelligebat, nullis iam viribus pol- lere; fortè quia vel ab ipsomet Sixto durum iudicabatur. Accedit eòdem, quòd cum il- lis temporibus in vnum corpus coniceren- tur sacræ illæ sanctiones, quibus, quoniam extra antiquiora iuris volumina vagantur, Extrauagantium nomen impositum est, & postremus Pontifex, cuius Extrauagantes in illo referuntur, fuerit ipse Sixtus, vt patet ex quatuor illis quarum hæc sunt initia; *Cum præcelsa, Graue nimis, Quemadmodum ope- rosi, & tandem, Etsi Dominici*; hæc tamen quæ de stigmatibus agit, & omnibus illis, tertia dempta, antiquior est, reticetur: quia nimirum etiam viuentè videnteque Sixto, ac vt ego quidem reor volente, conciderat.

§. V.

CAUSAM verò ob quam antiquata fue- rit, nec iam quemquam obliget, etsi minimè teneat reddere; tamen ne quid præ- mittam, & quia id mea sponte promisi, liberaliter reddo, imò prodigè: cum non vnã tantum, verum septem in medium pro-

proferam. Vt enim sacrarum profanarumq; legum periti obseruant, totidem sunt (nisi quæ me fugiant) præcipuæ causæ quibus lex aliqua tollitur: nimirum si obreptitiè, subreptitiève (id est tacita veritate, aut suggesta falsitate) fuerit impetrata, si non sit ad iuris præscriptum promulgata, si non recepta, si eius ratio omnino cessauerit, si aduenerit tempus exceptionis positæ in ipsamet lege, si contraria consuetudine abrogetur, ac postremò si à legislatore ipso rescindatur. Et cum harum rationum quæuis ad legem antiquandam sufficeret; ad hanc abolendam, omnes quasi dato signo concurrerunt. Etenim subreptitiè obreptitièq; impetrata, neque promulgata fuit, neque recepta, eius causa cessauit, tempus exceptionis aduenit, cõmunis eam consuetudo explosit, & quod caput est, per Summum Pontificem rescissa fuit. Singulatim cuncta probabimus, si lector Aristot. pareat, qui 1. Ethic. lib. cap. 3. atque 7. non omnia accuratè subtiliterque Mathematicorum more demonstrari posse docet, sed pro subiecta materia vim argumentorum expendendam esse. A qua planè lege neque Cicero noster dissentit.

Subreptitiè impetratam dixi, quia interuentu rogatuq; procuratoris Minoritarum concessa fuit, vix auditis Prædicatoribus,

quorum erant partes pro sanctæ Catharinæ iure respondere; totaque innititur accusationi, ab illo acriter & criminose contra pios Catharinæ laudatores propositæ: quæ, præterquam quod beati Raymundi testimonium, & Pij Papæ I I. elogium silentio inuoluit, multa falsa continebat. Afferuit etenim nostros docere, Catharinam eodẽ modo stigmata recepisse, quo & Franciscus, imò veriùs illo, quod proculdubiò nunquam somniauerant. Præterea Catharinam stigmatibus caruisse probauit, quoniam Pius Secundus in publicis litteris, quibus eius in sanctas Virgines relationem testatã esse uoluit, nullam de ipsis mentionẽ fecerit. Quo argumento, si quid firmitudinis habuisset, probaretur etiam nec Franciscum illa recepisse; quoniam Gregorius IX. in litteris, quibus ipsum cælitibus aggregatum fuisse pronuntiat, ne semel quidem ea nominauit. Addidit denique, Patres Minores non cœpisse diuum Franciscum ea forma depingere, donec à Romano Pontifice id fuit permissum, ut ex variis Apostolicis decretis manifestè constabat; quorũ similia quia nondum pro imaginibus Catharinæ impetrata fuerant, iure illas delendas esse. Et tamen si accuratè legantur omnia Pontificia scripta, quæ de diui Francisci plagis agunt, perspicuum

cuum fiet, pios eius sectatores non obtinuisse prius peculiarem facultatem ad illum ita pingendum; quin potius ex eisdem apparebit, ut primum in Sanctorum album illatus fuit, eius imagines eiusmodi notis insignitas populo fuisse propositas: & cum quidam rei nouitate permoti, ipsos reprehenderent, Gregorium IX. & Alexandrum III. respondisse, eos nequaquam temerarios fore iudicandos, quandoquidem Franciscus stigmata habuerat. & ne innuunt quidem illos impetrata à Sede Apostolica potestate id aggressos, cum nulla ratione aptius defendi potuissent, quam ex illa, si concessa fuisset, facultate. Falsa igitur narratione criminationeque, bonus ille procurator censuram impetrauit, aut extorsit. Itaque legis & censurarum fundamenta, tamquam in aqua posuit. Quod quoties vsuuenit, libenter Pontifices suas leges, tamquam non ritè rogatas tollunt; easque minimè obseruari, aut pœnas in eis præscriptas nequaquam infligi, haud grauatè ferunt.

De promulgatione autem nil est quod timeamus, quando nec in antiquis Ecclesiarum tabulariis reperitur, eam in quoquam Episcopatu fuisse promulgatam; nec positam videamus in corpore Iuris, ut alias Sixtinas leges, nec ab iis, quos populari voca-

bulo Summistas nominamus, relatam.

Præterea non fuisse, aut esse usu receptam, ex eo intelligi potest, quòd vbique gentium apud laicos & clericos, tam sæculares quàm omnium pænè Ordinum Professores, ac præsertim Carthusianos (quos beata Catharina vehementer dilexit) veteres atque noue eius imagines, cum huiusmodi notis comperiantur. Nec vllus prudens sacerdos interrogat eos, quorum exomologesim audit, num penes se eas habeant: & si habeant, ob eam solùm causam eis absolutionis beneficium denegat. Frequentiùs verò reperiuntur in Ordine Prædicatorũ, qui perpetuò Apostolicæ Sedi ad nutum obsequens fuit: quod cum multis argumentis probari possit, hoc erimus contenti vno. Celebrato enim sacro Tridentino Concilio, pleriq; Ordines multa, & quidem Ætna ipso grauiora onera sibi fuisse imposita querebantur; nostra verò Sodalitas generalia comitia Bononiæ sub Patre Vincentio Iustiniano, postea pro suis in Ecclesiam meritis in Cardinalium ordinem cooprato, celebrans, non modò conquesta non fuit, sed leges edidit tanta erga sacrum Concilium reuerentia, tanta obseruantia, tantaque pietate, vt Illustrissimi Cardinales ad Oecumenicæ Synodi dubia explicanda designati, eas quibũsdam Ordinibus, tamquam

quam speculum & exemplar quod ipsi in
condendis sanctionibus imitarentur, propo-
suerint. Sed ad controuersiam redeamus.
Senis in Ecclesia sancti Dominici, cui à
campo Regio nomen est, vidimus elegan-
tem huius Diuæ effigiem cicatricibus orna-
tam, & Pium II. digito eam indicantem,
ac ita alloquentem:

*Vulnerum formam miserata Christi
Exprimis ipsa.*

In publicis quoque supplicationibus, eius-
dem Virginis sodales, vexillū deferunt eius
stigmatica forma insignitum. Quin etiam
in eadem ciuitate summa religione serua-
tur sacrum illud Iesu Christi simulacrum,
ante quod Pisis orabat, quando stigmati-
bus donata fuit.

Quàm autem efficax argumentum pe-
tatur ex piorum hominum usu & consue-
tudine, circa legum Pontificalium obserua-
tionem, perspicuè agnoscitur ex diuo Anto-
nino, sui æui Theologorum Iuris peritissi-
mo, Iurisq; peritorum (vt temporibus illis)
Theologiæ scientissimo, cùm de alio quo-
dam Calixti III. præcepto suam exponit
sententiam tertia Historiarum parte, tit. 24.
cap. 12. non procul à fine.

At præteriisse legis Sixtinæ causam, ne-
mo ambigat; quoniam eam ipse Pontifex

conditam esse ait ad discordias exterminandas : illæ autē iam penē conticuerunt, quoniam ferē omnes docti Franciscani, rei veritate perspecta, & quotidiano earumdē imaginum aspectu, mitiores effecti, suorum animos bonis rationibus deliniunt. Nec desunt qui ingenti gaudio easdem effigies completantur, vt egit beatus Pater Nicolaus Factor Valentinus, columbina vereque Franciscana mansuetudine clarus, cum in nostro cubiculo earum vnā Romā aduectam conspexisset. Quod si, vt fit, illitteratorum quicquā æmulatione percitus exandescat, non poterit graues in populo discordias excitare. Etenim cum post sacrum Concilium Tridentinum magna sit Episcoporum in his discernendis auctoritas, facile huius generis turbulenti homines compescuntur, præsertim in Hispania ; cuius Inuictissimus Rex statim iubet, pacis turbatores à suis Prælatiis haud leuiter puniri. Valentia mercatorem quemdam duo Monachi, tamquam à fidelium communione segregatum, acerbè nimium & imperiosè obiurgarunt, quod similes imagines venderet ; sed ab Archiepiscopi vices gerente grauissimè reprehensi, ne hiscere quidem postea ausi sunt. Quod etiam in quouis alio Episcopatu fieri poterit. Iam verò præcipua illius mādati causa fuit,

ne quisquam putaret Catharinam stigmata,
quæ oculis cerni & manibus cōtrectari pos-
sent, recepisse; quemadmodū beatus Fran-
ciscus. Sed hic error metuendus non est,
cū disertissimis verbis nostri aliud doceat.
Cū itaque recesserit iam generatim legis
causa, nihil superest cur ea adhuc constrin-
gamur, ut in aliis & quidem multò grauiori-
bus legibus experimur. Iusserat olim Adria-
nus Papa I. cap. Sextam, de consecratione,
dist. 3. ne humani generis reparator ut agnus
depingeretur: quod etiam habetur in sexta
Synodo generali, canone 82. notatque ibi
auctor Summæ Conciliorum, tunc etiam
præceptū fuisse, ne vllus Spiritum sanctum
ut columbam pingeret. In Concilio quo-
que Niceno secundo actione 4. & 5. lauda-
tur beati Germani sententia, Patrem non
esse pingendum, sed Christum quā homo
est. Quam opinionem sequi videtur B. Da-
mascen. lib. 4. Fidei orthodox. ca. 17. & S. Au-
gustin. cap. 7. lib. De fide & symbolo. At
quid vilitatis obsecro est, quā Christum
ut agnum, Spiritum sanctum ut columbam,
& Patrem ut grauissimum senem, vulgò
spectandos proponi? Num eos qui ita diui-
nas personas efformant sceleris arguemus, ut
faciunt improbi Lutherani? Minimè verò.
Quin potius laudem coram optimo & ma-

D d 5 ximo

ximo Deo, hominibusque, mereri profite-
 mur, cum ex plurimis sanctorum Patrum
 testimoniis (quæ quando cum Catholicis
 agimus recensere non oportet) constet eas
 imagines in summo honore & veneratione
 perpetuò habitas fuisse: & Ecclesia Roma-
 na, quæ columna & firmamentum est veri-
 tatis, cereas Agni figuras, quarum multæ dia-
 dema Saluatoris, & quinque vulnera in pe-
 ctore & pedibus habent, benedicere, & tam-
 quam sacra amuleta nobis tradere soleat.
 Quid igitur ad illa Sanctorum testimonia
 respondebimus? dicemus planè, illis tem-
 poribus ad vitandas hæreses Anthropomor-
 phitarum, & aliorum quorundam perduel-
 lium, qui Ecclesiam Christi aperto Marte
 vexabant, id fuisse præceptum. Extinctis
 verò illis, absque vlllo nouo decreto quod il-
 la priora tolleret, potuisse, ac posse Patrem,
 Spiritum sanctum, & Filium ita efformari.
 Quemadmodum etiam in quibusdam sa-
 cris vocabulis contigit. Nam ex sexto ana-
 thematismo quinti Concilij Constantino-
 politani, & ex sexto etiam anathematismo
 edicti Imperatoris Iustiniani, atque ex Eua-
 grio cap. 2. lib. 1. tandemque ex Ioanne Da-
 masceno cap. 12. lib. 3. De fide Orthodoxa,
 compertum habemus Ecclesiam tempore
 quo Nestorij hæresibus impetebatur, non
 admo-

admodum probauisse, Redemptoris nostri matrem vocari Christotocon, sed Theotocon; quamuis sciret vtrumque nomen illi aptissimè conuenire. Sicut enim Redemptor ipse, verè est Deus, verè est Christus; ita quoque cæli Regina Theotocos est, & Christotocos. Quo nomine illam appellamus in perdulci illo versiculo: *Sancta Maria, mater Christi, audi rogantes seruos.* At Nestorio in tartara demerso, eiusque sopitis, vel potius iugulatis erroribus, non oportuit docere populum, Mariam posse appellari Christotocon. Ad eundem ferè modum, cum vix nunc cuiquam in mentè veniat, diuam Catharinam eo modo gestasse vulnera quo Franciscus, iam absque vlllo scrupulo ita potest depingi. Sed dices: Saltem aliquis imperitus falli potest, conspectis beatæ Catharinæ stigmatibus. O grauissimum & firmissimum argumentum! quasi verò qui nunquam sacris concionibus interfuit, nec vllum cum viris doctis commercium habent, visa Patris cælestis imagine, suspicari non queant, eum esse hominem; & tamen nemo Catholicorum, ob id sanctæ Trinitatis figuram condemnat.

Age verò, tempus exceptionis legis, nimirum nisi Pontifex facultatem concesserit, aduenisse dubitabimus, cum non modò

in Italia & Hispania, sed in Gallia etiam atque Flandria, & aliis Germaniæ Episcopatibus, in quibus adhuc Romanæ Ecclesiæ dogmata piè & religiosè coluntur, tales imagines venales habeantur, & ab eiusdem Virginis cultoribus honorentur? Quin etiam in Peruana Mexicanâque regionibus, & in toto Orbe nouo, idem fieri audiuius, ex integerrimis & religiosissimis Patribus, Ioanne de la Iust, & Augustino Auila à Padilla, viro eloquentiæ laude præcellenti, cum ad generalia Ordinis nostri comitia in hanc Valentiam domû anno præterito conuenissent. Id autem minimè fieret, nisi Pontifices Maximi tacitè vel expressè consensissent: præfertim cum Pius ille V. cuius egregiè factorum nullis sæculis est interitura memoria, tam ante Pontificatum quàm in ipso Pontificatu, frequētissimè eas viderit, & Sixtus V. Franciscanus, qui à puero multis in locis easdem conspexerat, & nostrum hoc opusculum dum Cardinalis esset perlegerat, facileque tam illas, quàm hoc, in Apostolici gradus culmine constitutus à tota Ecclesia repellere potuit, nil minùscurauerit. Doctissimorum autem vtriusque Iuris consultorum constans sententia est, quãuis non omnia quæ à Christi Vicario tolerantur, sint concessis habenda; in iis tamen quæ merè
sunt

sunt contra ius Ecclesiasticum, estque facile ipsi & expeditum, populum corrigere aut reprehendere, & minimè reprehendit, eo ipso censendum esse eum consensisse. Quod ni ita esset, non possent Theologi à piaculo vindicare, multa quæ fiunt contra decreta antiqua, de quorum abrogatione nullè omnino litteræ extant, & ex sola spontanea & plenè libera Summorum Pontificum taciturnitate, absque vlla dubitatione rescissa esse creduntur. Nam Paulus Borgatius in tractatu de Irregularitatibus, titulo de Decimis, ait, consuetudinem à Pontificibus toleratam, secum ferre dispensationem, quamuis ipsi non dicant se dispensare: idque confirmat Hostiensis testimonio in Summa, & Cardinalis in cap. A nobis, de Decimis.

Quæ cum ita sint, dubitandum non est, Sixti IV. sanctionem, contraria & magno temporis interuallo corroborata consuetudine abrogatam fuisse. Ac mirum est valdè, innumerabiles leges positas in volumine Iuris, quæ olim promulgatæ receptæque fuerant, & maximam Ecclesiæ utilitatem adferebant, vt de sacris quibusdam ritibus ac cærimoniis, de ieiuniorum feruera obseruatione, de publicis priuatisque criminum pœnis, de Episcoporum, Monachorum, Clericorumque eximia sanctimonia, & id ge-

nus

nus aliis, potuisse consuetudine contraria aut aboleri, aut mitigari, ut videre est apud Pontificalis iuris interpretes, & Summistas; contrā autem non desunt qui permolestè ferant, hanc Sixti IV. legem, quæ illarum comparatione de re planè tenui lata videtur, per contrariam, & quidem generalem consuetudinem abrogari, cum nec satis fuerit promulgata, nec vsquam recepta, Summis etiā Pontificibus conuiuentibus. Nam Sixto viuente, populus eam minimè recepit; & eius successores, sin minùs contrario decreto, aperta saltem, ac voluntaria diffinitione, taciturnitateq; ipsam deleuerūt.

Hinc tandem sequitur, eam palàm vel occultè, seu, ut scholæ Doctores loquuntur, formaliter aut virtualiter, fuisse à Summis Pontificibus obliteratam; nolleque ipsos, ut quemquam nostra ætate obliget, cum tales effigies, etiam Romæ, vnde longè lateque diffunduntur, publicè depingi, haberi, ac vendi, volentes scientesque permittant.

§. VI.

CETERVM postquam hæc annis superioribus prælo subieceram, missæ sunt ad me ex Romana curia, atque ex Archiuo cœnobij nostri Cæsaraugustani, duo exempla.